MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 12 — 26 EYLÜL 1949 — SAYI: 557

GENELGELER:

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ — 17/IX/1949

Sayı: 912

2588

VALİLİKLERE

I — Liselerimizin eğitim ve öğretim durumunu inceliyen Dördüncü Millî Eğitim Şûrası lise öğrenim süresinin dört yıla çıkarılmasını tensibetmiş, Bakanlık da liselerin dört yıla çıkarılması kararına varmıştır.

II — Liselerimizin yeni durumlarına göre hazırlanan haftalık ders dağıtım cetveli aşağıdadır:

Dersler	Sınıf I	Sınıf II	Sınıf III	Sınıf IV Fen	Sınıf IV Ed.
Türk Dili ve Edebiyatı (1)	5	4	4	2	6
Felsefe (2)	—	—	2	3	5
Tarih	2	2	2	—	2
Coğrafya	2	2	1	—	—
Matematik	5	4	4	6	2
Fizik	—	3	3	3	1
Kimya	3	3	2	—	—
Tabiat Bilgisi (3)	3	2	2	2	—
Yabancı Dil	5	5	5	5	5
Resim, Sanat Tarihi (4)	1	1	1	2	2
Müzik	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	1	1	1	1	1
Askerlik	1	1	1	1	1
	29	29	29	26	26
Yetiştirme kurları ve seminer çalışmaları (5)	3	3	3	6	6
	32	32	32	32	32

(1) Son sınıfın Edebiyat kolunda 2 saat Garp Edebiyatı metinleri gösterilecektir.

(2) Üçüncü sınıfta 2 saat Psikoloji'ye, son sınıfın Fen kolunda 2 saat Sosyoloji'ye, 1 saat Mantık'a; Edebiyat kolunda 2 saat Sosyoloji'ye, 2 saat Felsefe'ye ve 1 saat Mantık'a tahsis olunacaktır.

(3) Birinci sınıfta Tabiat Bilgisi dersinin 1 saati Sağlık Bilgisine ayrılacaktır.

(4) Son sınıfın Edebiyat ve Fen kollarında haftada 1 saat Sanat Tarihi'ne verilecek ve bu ders Resim öğretmeni tarafından okutulacaktır.

(5) Yetiştirme kurlarından derslerinde geri kalan öğrencileri hazırlamak, seminer saatlerinden de müstait olanlara ileride seçecekleri meslekler istikametinde gelişme imkânları sağlamak üzere faydalenılacaktır. Gerek kur, gerek seminer faaliyetleri öğrencilerin ihtiyaç ve alâkalarına göre guruplar teşkil edilerek yürütülecektir.

III — Öğrencilere Resim, Müzik ve Sanat Tarihi dersleri yerine, ikinci bir yabancı dili yahut da, öğretmeni bulunan yerlerde Lâtince dersini seçme hakkı tanınmıştır.

IV — Günde 45 er dakikalık 6 ders vardır. Bunlardan dördü öğleden evvel, ikisi öğleden sonra yapılır. Öğleden evvel ve öğleden sonraki ders saatlerinin kaçta başlayıp kaçta biteceği, çevrenin özelliklerine, öğrencilerin durumuna ve mevsim şartlarına göre, Okul-Aile Birliğinden bir temsilcinin de mütalâası alınarak okul idarelerince tesbit edilir. Büyük şehirlerde bu husus Millî Eğitim Müdürlerinin başkanlığında yapılacak okul müdürleri toplantısında kararlaştırılır.

V — Çarşamba günü öğleden sonra ders yapılmıyacaktır. Bu zamandan, öğrencilerin, ihtiyari olarak, ilgi ve isteklerine göre guruplara ayrılmalarına imkân verilmek suretiyle, inceleme gezileri, müzik, resim, spor, izcilik, müsamere gibi çalışmaları ve öğrenci kollarının türlü faaliyetleri için faydalanılabilir.

VI — Dört yıllık lise programı bu yıldan itibaren liseye girecek öğrencilerle, lisenin birinci sınıflarında kalmış olanlara tatbik edilecektir. Bugün lisenin ikinci ve üçüncü sınıflarında bulunanlar öğrenimlerine eski programa göre devam edeceklerdir. Bu sınıflarda kalanlar kendilerine yetişmiş olanların şartlarına uyacaklardır.

VII — Liselerin ikinci ve üçüncü sınıflarında dersler eski haftalık cetvele göre dağıtılacak, vakit cetveli ise genelgenin IV. ve V. maddelerinde açıklandığı üzere ayarlanacaktır. Ayrıca öğrencilerin iyi yetişmelerini sağlamak ve noksanlarını tamamlamak üzere II. maddenin (5) inci fıkrasında belirtilen 3 ve 6 saatlik yetiştirme kurlarına ve seminer çalışmalarına vakit cetvelinde yer verilecektir.

VIII — Önümüzdeki ders yılından itibaren, Devlet Orta Okul ve Lise Bitirme imtihanlarında ertesi yıla kalan öğrenciler bütünlemeye kaldıkları derslere devam ile mükellef tutulacaklardır. Aynı dersten bütünlemeye kalanların sayısı bir sınıf teşkiline müsait olduğu takdirde bu öğrenciler için ayrı bir sınıf açılabilir.

IX — 1949-50 öğretim yılından itibaren liselerin birinci sınıflarında işlenecek ders konuları aşağıda sırasiyle gösterilmiştir. Arkadaşlarımın, yukardaki hususları göz önünde bulundurarak yeni öğrenim yılı çalışmalarına başlamalarını dilerim.

K. Y. — Millî Eğitim Bakanı
Dr. Tahsin Banguoğlu

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SINIF: 1

(Haftada 2 saat okuma ve edebiyat, 1 saat dilbilgisi, 2 saat kompozisyon)

Liselerde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri genel olarak okuma, kompozisyon ve dilbilgisi bölümlerini ihtiva eder.

1 — *Okuma ve Edebiyat:*

Okumada ilk hedef, öğrencileri değerli metinlerle karşılaştırmak ve bunlar üzerinde çalıştırmaktır. Edebi tekniğe ait bilgiler, uygun metinler üzerindeki açıklamalar vesilesiyle verilir. Seçilecek metinlerin yalnız edebi sanatları belirtecek nitelikte bulunması kâfi değildir. Bu metinler her şeyden önce öğrencilerin fikri formasyonuna yarıyacak mahiyette olmalıdır. Öğretmenler edebi bir eserin estetik değeri yanında o eserin fikir bakımından kıymetini de belirtmeğe önem vermelidirler.

2 — *Kompozisyon:*

Kompozisyon derslerinde öğrencilere şahsi görüş ve duyuşlarını ifade imkânı verilmelidir. Bu sınıftan itibaren öğrenci, öğretmenin rehberliği altında, bilgi ve tecrübelerinin kendi seviyesine göre bir terkibini yapmayı deneyecektir. Bunun için ona yazı yazma ve söz söylemede esas olan düşünme yolu kavratılacak ve diğer bütün derslerinde bu yolu şuurla takibetme yetisi kazandırılacaktır. Kompozisyon dersinin şahsiyeti teşkile olan hizmeti bakımından lise çalışmalarının temeli olduğu, ancak bu sınıfta bu hedeflere daha ziyade ameli mahiyetteki mektup, deneme vesair yazı alıştırmalariyle varılmağa çalışılacağı unutulmamalıdır. Gerek sözlü gerek yazılı kompozisyon ödevlerinin zamanın müsaadesi nispetinde bol verilmesi gerekir.

3 — *Dilbilgisi:*

Liselerin dilbilgisi öğretiminin hedefi, öğrencide okuduğunu iyi anlıyacak ve düşünüp duyduğunu doğru ifade edecek sağlam bir dil mantığının teşekkül etmesidir. Bunun için orta okul öğreniminde olduğu gibi lise sınıflarında da dilin canlı tezahürü olan cümle esas tutulmalı; kelimere ait fonetik, morfoloji ve sentaks bilgileri verilirken hareket noktası daima cümle olmalıdır.

DERS KONULARI

Okuma ve edebiyat:

I — Edebî eserlerin şekilleri:

1) Nesir

2) Nazım

3) Nesrin özellikleri (yeni nesirle eski nesrin belli başlı farkları)

4) Nazım özellikleri:

a) Vezin, veznin değeri, hece ve aruz vezinleri hakkında toplu bilgi, aruzun esasları; kolay tipik birkaç örnek.

b) Kafiye

II — Üslûp (Üslûbun tanıtılması hususunda itibari tasnifler üzerinde durulmıyacak; okunan metinlerde ifade düzgünlüğü, fikir sağlamlığı, açıklık, samimilik, tesirlilik, duygu ve fikirlerle ifadenin uygunluğu gibi üslûp hususiyetlerini vücude getiren cihetler tebarüz ettirilerek başka parçaların bu hususiyetleriyle mukayese olunacaktır.)

III — Edebi eserlerin ifade özellikleri (Teşbih, mecaz, mecazın belli başlı çeşitleri)

IV — Halk şiirimizin belli başlı nazım şekilleri.

V — Divan şiirinin kaside, gazel, mesnevi.. v. b. gibi belli başlı nazım şekilleri.

VI — Yeni edebiyatımızda nazım şekilleri.

VII — Belli başlı edebî nevilere ait derli toplu bilgiler: Roman ve hikâye, tiyatro, makale, fıkra, musahabe, tenkid, biyografi, nutuk, konferans v. b.

Dilbilgisi:

I — Dil ve yazı. Dillerin meydana gelişi: (İşaretler, seslenmeler, kelime ve cümlenin meydana gelişi, dilin doğması.)

Yazı. Konuşmanın tesbiti lüzumu. Seslerin şekillerle (harflerle) ifadesi. Bugüne kadar kullandığımız yazılar hakkında toplu bilgiler. Yeni yazımızın dilimizi ifade bakımından değeri.

II — Sesbilgisi. Ses. Ses organı. Dilimizin sesleri: Vokaller (açık sesler) konsonantlar (tutuk sesler) hece, hece çeşitleri, kelime. Hece kuruluşunda vokallerin önemi. Kalın ve ince vokaller. Dilimizde büyük ses uyumu. Geniş dar, düz yuvarlak vokaller. Küçük ses uyumu. Konsonantlar. Çeşitleri. Kelimelerde konsonant değişiklikleri ve sebepleri.

1) Dilin lehçeleri, ağızlar. Bilim ve sanat eserlerinde dil ve ağız birliği (Bu bahiste dilimizin, yurdun türlü bölgelerinde söyleniş farkları üzerine öğrencilerin dikkati çekilerek çeşitli ağızların, bilim ve sanat eserlerinin dilinde, nasıl bir birleşmeye doğru gittiği açıklanacak, şive birliği noktasında, bütün sınıflardaki öğrenim boyunca, ısrar edilecektir.)

2) Vurgu. Vurgunun, dilin söylenişindeki önemi. Vurgu değişmeleri. Vurgu değişmelerinin mânaya tesiri.

3) Ulama.

4) Cümlelerin söylenişindeki ton değişikliklerinin mâna ile ilgisi.

III — Kelime çeşitleri: İsim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, fiil ve ünlem. Bu kelimelerin vazife yönünden cinsleri ve cümle kuruluşundaki vazifeleri, bu vazifelere göre şekillenişleri (Çekimleri).

IV — Noktalama işaretlerinin kullanılışı (Bu işaretler öğrencilere başlı başına bir bahis olmaktan ziyade derslerde sırası geldikçe tekrarlanacak surette öğretilmelidir.)

TARİH

SINIF: I

(İlk Çağ Tarihi)

I — Tarih öncesi devirleri, tarih devirleri:

a) Tarihin konusu, tarihin bölümlere ayrılması, tarihte takvime başlangıç.

b) Tarih öncesi devirleri, yontma taş devri, cilâlı taş devri, maden devri, (Kısaca)

c) Irklar, dil grupları (Kısaca)

II — Türklerin anayurdu ve göçleri:

a) Anayurdun sınırları, anayurtta ilk medeniyetler.

b) Göçler, göçlerden sonra anayurdun durumu, Hünler ve İskitler.

c) Güney Asya devletlerine kısa bir bakış.

III — Ön Asya ve Mısır:

A — Mezopotamya:

1 — Sümerler, Elamlar, Akatlar, Babil ve Asur devletlerinin siyasal tarihlerine toplu bir bakış:

2 — Mezopotamya medeniyetine toplu bir bakış. (Sümer, Babil ve Asur medeniyetleri)

B — Anadolu:

1 — Anadolu'nun tarih öncesi medeniyetleri (Truva, Alaşar, Alacahöyük).

2 — Etilerin siyasi tarihi ve Eti medeniyeti.

3 — Firikyanın siyasi tarihi, medeniyeti, kültürü.

4 — Lidya, Lidyanın siyasi tarihi, medeniyeti ve kültürü.

C — Mısır:

1 — Mısır siyasi tarihine genel bir bakış.

2 — Mısır medeniyet ve kültürü.

D — İran: İranın siyasi tarihine genel bir bakış ve kısaca medeniyeti.

E — Fenike, İbrani tarihlerine kısa bir bakış.

IV — Ege bölgesi:

1 — Ege medeniyetine toplu bir bakış.

2 — Girit ve Miken medeniyeti.

3 — Yunan tarihine 12 inci yüzyıldan 6 ıncı yüzyıla kadar genel bir bakış.

4 — 5 inci yüzyılda Pers harbleri.

5 — Atina'nın üstünlüğü, Atik - Delos deniz birliği, Isparta - Atina mücadelesi, Perikles devri.

6 — 7 inci yüzyıla kadar medeniyet ve kültür.

7 — 4 üncü yüzyılda İsparta'nın üstünlüğü, İsparta ve Atinaya karşı Persler. Antiyakidas barışı, Tebai'nin üstünlüğü. Makedonya.

8 — 4 üncü yüzyıl medeniyeti ve kültürü.

9 — Hellenizim devri, İskender ve seferleri, İskender İmparatorluğu, İskender İmparatorluğunun parçalanması.

10 — Bu devrin medeniyeti ve kültürü.

V — Roma tarihi:

1 — Eski İtalya, Etrüskler ve Roma'nın kuruluşu.

2 — Roma cumhuriyeti.

3 — Batı Akdenizde Roma egemenliği, Pön harbleri, doğu Akdenizde Roma egemenliği (Elenistik).

4 — İç harbler, reform hareketleri, cumhuriyetin yıkılışı, Sezar ve iç harbler.

5 — Roma İmparatorluğu.

6 — Roma'nın yıkılışını hazırlıyan sebepler, kavimler göçü, Hıristiyanlık ve esasları.

7 — Roma İmparatorluğunun ikiye bölünmesi.

8 — Roma medeniyeti: Cemiyet, dil hukuk, iktisat, güzel sanatlar, din.

COĞRAFYA

SINIF. I

I — Coğrafyanın konusu, bölümleri ve gelişimi.

Dünyanın şekli, boyutları, paralel ve meridyenler, enlem ve boylam, dünya üzerinde saatler.

Güneş sistemi, dünyanın hareketleri.

Dünya üzerinde kara ve deniz dağılışı: Kıtalar ve okyanuslar,

Karaların yüzeyde ve deniz dibindeki şekillerinin ana çizgileri.

Plân ve harta bilgisi: Ölçek ve çeşitli hartalar, hartalarda yer şekillerinin gösterilmesi, profil çıkarmak (Bu konu üzerinde, her fırsatta ve daha yukarı sınıflarda da çalışmalara devam edilecektir.)

II — Sıcaklık ve sıcaklık kuşakları.

Rüzgârlar: Rüzgârların oluşumu, devirli rüzgârlar, meltemler ve musonlar, büyük rüzgâr kuşakları; alizeler ve batı rüzgârları, süreksiz rügârlar.

Nem ve yağışlar, yağışların yeryüzünde dağılışı, yağış rejimleri.

Yer yüzünde iklimler, başlıca iklim tipleri ve iklim bölgeleri.

III — Sukürenin bölümü, denizlerin derinliği ve dip şekilleri; deniz suyunun bileşimi, tuzluluk derecesi, sıcaklığı.

Denizlerde hareket ve hayat: Dalgalar, gelgit, akıntılar, hayat.

IV — Yer şekillerine etkileri bakımından kayalar.

İç etmenler: Dünya kabuğunun hareketleri ve sebepleri, depremler, volkanlar.

Dış etmenler: Ufalanma ve aşınma, yer ve toprak kaymaları,

Akar sular: Akım ve rejim, akar suların aşındırması, taşıması ve biriktirmesi, vâdi şekilleri, aşınma dönemi,

Yeraltı suları, kaynaklar.

Göller.

Buzulların aşındırması: Devamlı karlar, buzkar (neve) ve buzul, buzulların aşındırma ve biriktirmesi,

Rüzgârların aşınma ve biriktirmesi,

Kıyılarda aşınma ve birikme, kıyı şekilleri,

Başlıca yer şekilleri: Dağlar, ovalar ve yaylalar.

V — Yeryüzünde toprak: çeşitleri ve dağılışı.

Yeryüzünde bitkilerin ve hayvanların dağılışı,

Yeryüzünde insanların dağılışı ve nüfus hareketleri.

Yeryüzünde ırklara, dinlere ve dillere göre dağılış.

Hayat tarzı ve yerleşme,

İnsanların etkinliği.

MATEMATİK

Sınıf: I

GEOMETRİ

I — Pratik Geometri:

1 — Geometri şekilleri: Doğru, açı, üçgen,

dörtgen, çokgen, dayire, prizma, silindir, piramit, koni ve küre gibi şekillerin tanımları; özelliklerinin çizim ve ölçme yolu ile buldurulması.

2 — Geometrinin temel çizimleri: Bir doğru parçasını iki eşit parçaya bölmek, bir doğrunun üzerinde ve dışında alınan bir noktadan dikmeler çizmek. Bir doğruya paralel çizmek, verilen bir açıyı iki eşit parçaya bölmek.

II — İspatlı geometriye giriş:

Açı ve açı şekilleri: Açıların ölçülmesi, ters açıların eşitliği, bir doğrunun bir noktasında ve bir yanındaki açıların toplamı. Doğru, açı ve nokta etrafındaki açı kavramları, iki paralel doğruyu kesen bir doğrunun bunlarla yaptığı açılar, içters, yöndeş, dışters açıların eşitliği. Geometrinin dayandığı temel prensipler: 1) Tanımlar, 2) Aksiyum ve postülâtlar. Geometrik gerçeklerde ispat fikri, teorem kavramı. Karşıt teorem anlamı, paralellik postülâtı (Öklit postülâtı).

III — Düzlem şekillerinin tanımları ve adlandırılması:

1 — Üçgenler: Üçgenlerde temel elemanlar. üçgenlerin çeşitleri.

2 — Bir üçkende dış ve iç açılar ve bunlara ait teoremler. Bir doğrunun üzerindeki ve dışındaki bir noktadan bu doğruya çizilen dikmelere ait teoremler.

IV — Simetri kavramı:

1 — Bir doğru ve bir noktaya göre simetri, simetrik şekiller, ikizkenar üçgenlerde simetri eksenî ve özelliği, Simetri eksenli dörtgen (Deltoit) simetri yardımiyle temel çizimlerin yapılması. (Bir doğru parçasını, bir açıyı iki eşit parçaya bölmek. Bir doğrunun üzerinde veya dışında alınan bir noktadan bir doğruya dikmeler çizmek. Bir doğrunun dışındaki bir noktadan bu doğruya çizilen dikme ve eğitler.)

Bir üçgende: Kenarlar arasındaki münasebetler; kenarlarla karşılarındaki açılar arasındaki münasebetler.

V — Eşitlik kavramı: Eşit şekiller. Bir üçgenin belli olması şartları, üçgenlerin dört temel çizimi, üçgenlerde eşitlik teoremleri, üçgenlerin eşitliği yardımiyle arazi üzerinde uygulanacak problemler.

VI — Geometrik yer kavramı: Çeşitli geometrik yerler. Geometrik yerler yardımiyle üçgenlerin çizimi.

VII — Dörtgenler:

1 — Dörtgenlerde temel elemanlar, dörtgen çeşitleri, bir çokgenin iç ve dış açıları toplamına ait teoremler.

2 — Paralelkenar, dikdörtgen, eşkenar dörtgen, kare, yamuk gibi şekillerin özelliklerinin çizim ve ispat yoliyle buldurulması. Bir dörtgen, beşgen.... çokgenin belli olma şartları.

VIII — Dayire:

1 — Dayirenin tanımı, geometrik yer olarak belirtilmesi. Dayirenin bellibaşlı elemanları. Merkez, çap, kiriş, teğet, yay, dayire dilimi, dayire parçası.

2 — İki noktadan geçen dayireler. Bir doğru üzerinde bulunmıyan üç noktadan geçen dayire. Bir üçgende kenar orta dikmelerin, yüksekliklerin bir noktadan geçtiklerini göstermek. Bir çemberde merkezin çeşitli uzunlukta kirişlere olan uzaklıklarının karşılaştırılması.

3 — Teğet kavramı, bir çemberin bir noktasındaki teğeti. İki doğruya teğet olan dayireler.

4 — Dayirede açılar. Merkez ve çember açıların ölçülmesi. Bir çemberin dışındaki bir noktadan bu çembere çizilen teğetler. İki çemberin birbirine göre durumları. İki çemberin ortak teğetleri. Bir üçgenin iç ve dış teğet çemberleri.

5 — Kirişler, teğetler dörtgeni ve bunlara ait özellikler.

IX — A) Eşdeğerli şekiller ve alanlar:

Eşdeğerli paralelkenar ve dikdörtgenler. Eşdeğerli üçgenler.

Bir çokgenin kareleştirilmesi. (Eşdeğerli dikdörtgen ve kare yardımiyle)

Dik üçgende metrik münasebetlerin bulunması (Öklit ve Pitagor teoremleri)

Herhangi bir üçgende metrik münasebetler. (Bir üçgende yükseklik ve kenar ortayların kenarlara bağlı olarak hesaplanması.)

Metrik münasebetlerle ilgili geometrik yerler.

$(\overline{MA}^2 + \overline{MB}^2 = k^2, \overline{MA}^2 - \overline{MB}^2 = k^2.)$

B) Düzlem şekillerin alanlarının hesabı.

Kare, dikdörtgen, paralelkenar, üçgen ve herhangi bir çokgenin alanlarının hesabı (Birimlerin birbirine çevirilmesi, uygulamaları).

ARİTMETİK - CEBİR

1 — Tam ve kesirli sayılar, tam sayıların bölünebilme şartları.

2 — En büyük ortak bölen en küçük ortak kat.

3 — Cebirsel sayıların dört işlemi; kesirli cebirsel sayıların dört işlemi. Oran ve orantı özellikleri.

4 — Tam ve kesirli cebirsel ifadelerin dört işlemi.

5 — Cebirsel ifadelerin çarpanlara ayrılması ve sadeleştirilmesi.

6 — Özdeşlik kavramı; önemli özdeşlikler.

7 — Denklem kavramı: Birinci dereceden bir bilinmiyenli denklemler; harflı denklemler. (Basit tartışma.)

8 — Birinci dereceden bir bilinmiyenli denklemlerle çözülen problemler.

9 — İki ve üç bilinmiyenli denklemlerin çözümü. (Yerleştirme ve yoketme metotları)

10 — İki ve üç bilinmiyenli denklemlerle çözülen problemler.

11 — Değişken ve fonksiyon kavramı; düzlemde koordinat sistemi. Ampirik fonksiyonların grafikle gösterilmesi.

12 — y=ax+b fonksiyonunun incelenmesi, grafikle gösterilmesi ve bununla ilgili çeşitli uygulamalar. (Bu uygulamalar kat sayıların tâyini şeklinde nümerik, örnekler üzerinde yaptırılacaktır.)

13 — Eşitsizlikler ve özellikleri. ax+b ifadesinin işareti; birinci dereceden bir bilinmiyenli eşitsizliklerin çözümleri.

NOT: Her bölümün sonuna aritmetiği takviye edici mahiyette nümerik uygulamalar konacaktır.

KİMYA

SINIF: I

(Haftada 3 saat)

1 — Kimyanın tarifi.

2 — Madde:

a) Madde ve cismin tarifi,

b) Maddenin fiziksel ve kimyasal özelikleri.

3 — Maddede değişme:

a) Fiziksel değişme,

b) Kimyasal değişme.

4 — Elementler: a) Elementlerin tarifi, b) Elementlerin sembolleri, c) Elementlerin sınıflandırılması, d) Ametallerle metallerin fiziksel ve kimyasal özelikleri.

5 — Bileşikler.

6 — Karışımlar.

7 — Bileşiklerle karışımların mukayesesi.

8 — Maddenin sakımı kanunu.

9 — Enerji ve enerjinin sakımı kanunu.

10 — Oksijen:

a) Bulunuşu,

b) Elde edilmesi: 1) Cıva oksitten, 2) Potasyum kloratın ayrışmasından, 3) Suyun elektrolizinden, 4) Sıvı havadan,

c) Kataliz hakkında kısa bilgi,

ç) Oksijenin fiziksel ve kimyasal özelikleri,

d) Oksitlenme: 1) Çabuk oksitlenme, 2) Yavaş oksitlenme, 3) Yanma, 4) Kendiliğinden tutuşma, 5) Kokma ve çürüme,

e) Yangın söndürme, çürümeye ve paslanmaya karşı korunma,

f) Oksijenin kullanılışı.

11 — Ozon:

a) Allotropizm,

b) Oksijenin allotropik şekilleri,

c) Ozonun bulunuşu,

ç) Elde edilmesi,

d) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,

e) Kullanılışı.

12 — Hidrojen:

a) Bulunuşu,

b) Elde edilmesi: 1) Suyun elektrolizinden, 2) Bazı metallerin suya etkilerinden, 3) Kızgın kokun su buharına etkisinden, 4) Asitlerden,

c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,

ç) İndirgeme,

d) Hidrojenin kullanılışı.

13 — Su:

a) Suyun önemi,

b) Bulunuşu,

c) Kimyasal özelikleri: 1) Sebatlılığı (Direşkenliği), 2) Metallerin etkisi, 3) Elektrolizi, 4) Metal oksitlerine olan etkisi, 5) Ametal oksitlerine olan etkisi,

ç) Suyun kirlenmesi,

d) Suyun temizlenmesi,

e) İçilecek suyun özelikleri,

f) Suyun damıtılması ve damıtık su.

14 — Analiz ve Sentez.

15 — Eriyik.

a) Eriyiğin tarifi, eritken, eriyen,

b) Süspansiyon ve emülziyon,

c) Eriyiklerin nevileri: 1) Seyreltik eriyik, 2) Derişik eriyik, 3) Doymamış eriyik, 4) Doymuş eriyik, 5) Aşırı doymuş eriyik.

ç) Erirlik: 1) Sıcaklığın erirliğe olan etkisi, 2) Basıncın erirliğe olan etkisi, 3) Erimeyi kolaylaştırma,

d) Eriyiklerle süspansiyonların mukayesesi.

16 — Kristal ve kristalleşme hakkında kısa bilgi.

17 — Hidrojen peroksit (oksijenli su)

a) Bileşimi,

b) Elde edilmesi,

c) Özelikleri,

ç) Kullanılışı.

Atomlar, Moleküller, Formüller ve Denklemler.

18 — Dalton Atom Teorisi.

a) Maddenin korunumu kanunu,

b) Belirli ağırlık oranları kanunu,

c) Katlı oranlar kanunu,

ç) Atom,

d) Atomal ağırlık,

e) Semboller,

f) Molekülsel ağırlık,

g) Formüller,

h) Elementlerin valânsı,
i) Köklerin valansı,
j) Pozitif ve negatif valânslar,
k) Formüllerin yazılması.

19 — Denklemler.

a) Denklemlerin yazılması,
b) Denklemlerin denkleştirilmesi,
c) Kimyasal reaksiyonların tipleri.

20 — Modern atom teorisi hakkında kısa bilgi.

21 — İyon, iyonlaşma ve elektroliz hakkında kısa bilgi.

Oksitler, Asitler, Bazlar, Tuzlar,

22 — Oksitler.

a) Tarifi,
b) Önemli oksitler,
c) Anhidritler,
ç) Oksitlerin elde edilmesi,
d) Oksitlerin adlandırılması.

23 — Asitler.

a) Asitlerin tarifi,
b) Özelikleri,
c) Elde edilmesi,
ç) Önemli asitler,
d) Asitlerin adlandırılması.

24 — Bazlar.

a) Bazların tarifi,
b) Özelikleri,
c) Elde edilmesi,
ç) Önemli bazlar,
d) Bazların adlandırılması.

25 — Tuzlar.

a) Tuzların tarifi,
b) Elde edilmesi,
c) Özelikleri,
ç) Tuz tipleri,
d) Tuzların adlandırılması.

Halojenler.

26 — Halojenlerin genel özelikleri, aktiflik sıraları.

27 — Klor.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi: 1) Tuz asidinin manganez dioksitle oksitlendirilmesinden, 2) Tuz eriyiğinin elektolizinden,
c) İzmit Klor-Alkali fabrikası (okuma parçası)
ç) Klorun fiziksel ve kimyasal özelikleri,
d) Ağartıcı etkisi,
e) Kullanılışı.

28 — Hidroklorik asit.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi: 1) Klor ile hidrojenin doğrudan doğruya birleşmesinden, 2) Yemek tuzu üzerine sülfürit asidin etkisinden,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Kullanılışı,
d) Önemli klorürler.

29 — Brom.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Kullanılışı,
d) Hidrojen bromür.

30 — İyot.

a) Bulunuşu,
b) Eelde edilmesi,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Kullanılışı,
d) Hidrojen iyodür.

31 — Fluor.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Hidrojen fluorür,
d) Cam hakki.

32 — Hava.

a) Havanın tarifi,
b) Havanın bir karışım olduğunun izahı,
c) Havanın önemi,
ç) Havadaki asal gazlar,
d) Sıvı hava.

33 — Azot.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Azotun kullanılışı.

Azotun bileşikleri.

34 — Amonyak.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Kullanılışı.

35 — Azotun oksitleri.

a) Azot oksidül (nitrozoksit),
b) Azot monoksit,
c) Azot dioksit,
ç) Azot trioksit,
d) Azot pentoksit.

36 — Nitrik asit.

a) Elde edilmesi,
b) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
c) Kullanılışı,
ç) Önemli nitratlar.

37 — Azotun tesbiti.

a) Tabiat tarafından tesbiti,
b) İnsan tarafından tesbiti,
c) Azotun daimi devri.

38 — Fosfor.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi,
c) Beyaz fosfor, kırmızı fosfor ve özelikleri,
ç) Kullanılışı. Kibrit imali, Tekel kibrit fabrikası (okuma parçası),
d) Fosforun asitleri ve önemli fosfatlar.

Kükürt ve kükürt bileşikleri.

39 — Kükürt.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi, Keçiburlu kükürt işletmesi (okuma parçası),
c) Allotropik şekilleri,
ç) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
d) Kullanılışı.

40 — Hidrojen Sülfür.

a) Bulunuşu,
b) Elde edilmesi,
c) Fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Kullanılışı.

42 — Kükürt Trioksit.

a) Elde edilmesi,
b) Özelikleri.

43 — Sülfürik asit.

a) Elde edilmesi,
b) Karabük sülfürik asit fabrikası (okuma parçası),
c) Sülfürik asidin fiziksel ve kimyasal özelikleri,
ç) Kullanılışı,
d) Önemli sülfatlar.

44 — Suni gübreler hakkında kısa bilgi (azotlu ve fosfatlı gübreler).

TABİAT BİLGİSİ
SINIF: I

(Haftada 2 saat Biyoloji, 1 saat Sağlık Bilgisi)
Biyolojinin konusu.

Hayvan hücresi, hücreyi teşkil eden kısımların yapılışları, hücrenin hayat gösterileri, canlıların müşterek tipik karakterleri.

Bitki ile hayvan arasındaki farklar.

Hücre bölünmesi, koromozomlar (Koromozomların kalıtımla olan münasebetleri kısaca belirtilecek.)

Dokular: Epitel dokusu, katılgan dokusu, kıkırdak dokusu, kemik dokusu, kan dokusu, kas dokusu, sinir dokusu.

İnsan vücudunu meydana getiren organ ve organ sistemlerine toplu bir bakış.

Hareket sisteminin (iskelet, kaslar) anatomi ve fizyolojisi (1).

Beslenme, besin maddeleri, metabolizma.

Sindirim sisteminin ve bu sistemle ilgili kısımların anatomi ve fizyolojisi,

Emilme fizyolojisi.

Kan ve lenfin yapıları.

Dolaşım sisteminin anatomi ve fizyolojisi.

Solunum sisteminin anatomi ve fizyolojisi,

Boşaltım sisteminin anatomi ve fizyolojisi. Hayvansal ısı.

Sinir sisteminin ve duyu organlarının anatomi ve fizyolojileri.

İç salgı bezleri, hormonlar, hormonların koordinasyon ve diğer ödevleri.

(1) *Bütün bahislerde fizyoloji kısmına daha çok önem verilecek, anatomi kısmı daha az yer alacaktır.*

Biyoloji (Sağlık Bilgisi)

Koruyucu hekimlik ve Sağlık Bilgisinin lüzumu,

İntan (mikroplu hastalıklar) ve bağışıklık (muafiyet),

İntani (mikroplu) hastalıkların bulaşımı yolları ve korunma çareleri.

Bahsedilecek hastalıklar:

Verem, sıtma, çiçek, su çiçeği, kızıl, kızamık, boğmaca, difteri, kabakulak, septik anjin, romatizma ve romantizmanın kalp hastalığı üzerinde tesirleri, tifo, paratifo, çocuk yaz ishalleri, amipli ve basilli dizanteri, malta humması, kolera, zatürrie, salgın menenjit, tifüs, lohusalık humması, yılancık, çüzzam, kuduz, ruam, şarbon, veba, tetanos, barsak kurtları, zührevi (Venus) hastalıklar.

Hâbis ve selim urlar.

Beslenmeye dair sağlık bilgileri.

Giyime dair sağlık bilgileri.

Göz, diş, cilte ait sağlık bilgileri ve temizlik.

Güneş ve deniz banyoları.

Kötü alışkanlıklar.

Akıl ve sinir sağlık bilgisi.

Mesken sağlık bilgisi.

Spor sağlık bilgisi.

Anne ve çocuk sağlık bilgisi.

Okul sağlık bilgisi.

Köy sağlık bilgisi.

Şehir sağlık bilgisi.

NOT: Bu dersin genişliği 20 ders içinde idare edilecek mahiyette olacaktır. Bu sebepten teferruattan kaçınılacak, en esaslı, temel bilgiler verilecektir.

YABANCI DİL
Sınıf: I

İngilizce: Bakanlık tarafından hazırlanmış olan kitaplardan II. kitabın tekrarından sonra III. kitaptan öğretime devam olunacaktır.

Fransızca: Bakanlık tarafından hazırlanmış olan kitaplardan II. kitabın tekrarından sonra III. kitaptan öğretime devam olunacaktır.

Almanca: Bakanlık tarafından hazırlanmış olan kitaplardan II. kitabın tekrarından sonra III. kitaptan öğretime devam olunacaktır.

NOT: Bütün öğretim sırasında, öğrenci seviyesine uygun yardımcı kitaplardan da faydalanılacaktır. Öğretmenlerin okuttukları yabancı dilde bu nevi yardımcı kitapları arayıp bulmaları ve bunları okuma hususunda öğrencilere yakından rehberlik etmeleri gerekir.

Resim, Müzik ve Sanat Tarihi yerine ikinci bir yabancı Dil'i alacak öğrenciler I. kitapla seviyelerine uygun yardımcı kitapları okuyacaklardır.

RESİM

Resim dersleri lise programına:

a— Umumi kültür içinde sanat eğitimine gerekli yeri vermek,

b — Liseden çıkan öğrencilerin resimle ifade kabiliyetlerini arttırmak,

c— Sanatla ilgili mesleklere girecek olan lise mezunlarının hazırlıklı olmalarına yardım etmek,

d — Öğrencilerin resmi, diğer derslerinde değerli bir ifade vasıtası olarak kullanmalarını sağlamak,

e — Öğrencilere hayat boyunca boş vakitlerini faydalı bir şekilde kullanma imkânını vermek ve onların estetik duygularını geliştirmek amaçlariyle konmuştur.

Resim dersi konularının sınıflara bölünmesi işi öğretmene bırakılmıştır.

I — Tabiattan resim:

a) Orta okul programının (tabiattan resim) kısmının devamıdır. Lise sınıflarında öğrencinin yaşı ve kültür seviyesi göz önünde tutularak nispet ve form araştırmaları yaptırılır. Bu arada göz ve el eğitimini, hafızanın gelişmesini sağlıyacak egzersizlere yer verilir. Tabiattan resim yaptırılırken bilhassa kompozisyon birinci plânda gelir.

b) Tabiattan resim yaptırma yolu ile öğrencilerin sanat eğitimi kuvvetlendirilir ve son sınıfta görecekleri Sanat Tarihi dersine hazırlanmaları sağlanır. Portre, natür mort ve manzara resimleri yaptırılırken geçmişten alınan şaheserlerin örnekleri gösterilir ve öğrenci mukayeseli tahlillere alıştırılır. Bitki ve hayvan resimleri yaptırıldığı sırada Dürer, Pizanello ilâh gibi üstadların eserleri tanıtılır.

c) Tabiattan resim derslerinde mümkün olduğu kadar atelye dışına çıkılarak mimarî eserleri, bina içi resimleri ve bunların teferruatı, çeşitli arazi şekilleri çizdirilir. Öğrencinin resim hâfızasını kuvveltendirmek maksadiyle eşyayı çizdirmeden önce görerek tetkik ettirdikten sonra ezbere çizdirme egzersizleri yaptırılır. Öğrenciler bilhassa resimle not almaya alıştırılır.

d) Öğrencileri tabiatla alâkadar etmek ve tabiatı tetkike alıştırmak amaciyle onlara bulundukları şehirdeki sanat eserlerini ve müzeleri, o memlekete mahsus halı, kilim v. s. gibi folklor eşyalarını inceletmek uygun olur.

e) Resim derslerinde malzeme değiştirilerek öğrenciler kurşun kalemi, mürekkep kalemi ve çin mürekkebi, füzen, sulandırılmış mürekkeple ve daha çeşitli vasıtalarla resim yapmıya alıştırılır.

II — Resim derslerinin diğer derslerle ilgisi:

a) Mikroskopla görülen cisimlerin resmi tam bir sadakatle çizilecektir. (Tabiattan çalışmalar neticesinde elde edilecek olan bilgi ve beceriklerin bu hususta başarı sağlar).

b) Buna hazırlık olarak daha evvel bitkilerden ve küçük hayvanlardan resim yaptırılır. Konular büyütülerek teferruat gösterilir.

c) Bu gibi konulardan yaptırılan resimleri sulu boya, guaş veya pastel ile renklendirmek de faydalıdır.

d) Diğer derslerle ilgili resim çalışmalarının konularını bu derslerin öğretmenleri ile resim öğretmeni birlikte tesbit ederler.

III — Çeşitli perspektif.

a) Çizgi, renk ve kavaliye perspektif gibi tarzlar açıklanacak, kasdi perspektif deformasyonları hakkında açıklama yapılacaktır. Perspektif dersleri daha ziyade pratik bir şekilde öğretilecektir. Bir binanın dıştan görünüşü, masa, oda içi, pencerelerin görünüşü gibi resimler yaptırılırken perspektif tekniğini ilgilendiren ufuk çizgisi, esas noktası, kaçış noktası ve kaçış çizgisi, buluş noktası v. s. gibi terimler açıklanacak ve eserler üzerinde misaller verilecektir.

b) Perspektif esasları birinci sınıflarda gösterilir. İkinci sınıflarda aynı konular daha genişletilerek daha güç motifler üzerinde çalışılacaktır.

c) Sanat eserleri üzerinde perspektif konuları incelenmelidir.

IV — Güzel sanatlara ait bilgiler.

Resim öğretimi sırasında resim, heykel, mimari ve dekorasyon sanatları, bunlara ait belli başlı kısımlar ve terimler tatbiki bir surette açıklanır. (Desen, kontur, gölge - ışık, dömitent, eskiz, taslak, portre, büst, rontboz, alçak kabartma, yüksek kabartma, ofort ve gravürün çeşitleri, litografi, form, volüm, valör, basit bir şekilde renk teorisi, fresk, mozayik, vitray, seramik, afiş, karikatür, illüstürasyon, kroki, lâvi, sulu boya, guvaş, yağlı boya, pastel.) Ayrıca; tonoz, kubbe, kemer sütun başlıkları, pantantif ve fronton, restorasyon, rölöve gibi terimler fırsat düştükçe resmettirilerek açıklanır. Muasır Türk mimar, heykeltraş ve ressamları hakkında izahat verilir ve eserlerinden örnekler gösterilir.

(Her okulda bir resim atelyesi kurulmalı ve lüzumlu ders aletleri tedarik edilmeli, bu atelyede şövalye, tabure, kara tahta, resim tahtası ve klâsik heykellerden tedarik edilmiş mulâjlar gibi malzemeden maada okulun sanat kitaplarını v. s. ihtiva eden dolaplar bulunmalıdır.)

Yurt ve dünya şaheserlerinin renkli ve renksiz fotoğrafları sık sık değiştirilmek şartiyle atelye duvarlarına asılacaktır. Bu eserlerin altına eserlerin zamanı, nerede ve kimin tarafından yapıldığını bildiren kısa izahlar konacaktır.

Öğrenciler, okul dışında ve şehirlerde imkân derecesinde, mimarî şaheserleriyle karşı karşıya getirilecek ve mimarlık bilgisi hakkında izahlarda bulunulacaktır. Gene mimarlığa bağlı dekoratif sanatlar, kapı, pencere tezyinatı, duvar nakış ve çinileri, tavan tezyinatı, yazılar v. s. açıklanacaktır. Mahallî bütün müzeler mutlâka gezilecek, eserler üzerinde öğretmen veya ilgililer tarafından açıklamalarda bulunulacaktır. Bu suretle öğrenciye kendi başına müzeye gitme ve öğrenme zevki aşılanacaktır.

Resim ve Sanat Tarihi derslerini lâyıkiyle öğretmek için her okula bir projeksiyon makinesi ile roprodüksiyonlar tedarik edilmelidir.

MÜZİK
Sınıf: I

1 — Orta okulda kazandırılmış bulunan bilgi ve beceriklerin yoklanarak geliştirilmesine devam etmek. Yeni olarak iki diyez ve bemollü majör ve minör tonları üzerinde solfej, deşifraj ve basit imlâ alıştırmaları.

2 — Kızlarda soprano, mezzo soprana, alto; erkeklerde tenor, bariton ve bas seslerinin ayrılması, ve bunların ses genişliklerinin öğretilmesi.

3 — Fa anahtarı üzerinde solfej çalışmaları, grupların seslerine göre iki anahtar üzerinde çalışmalar.

4 — Öğrenilmiş olan tonaliteler içindeki üç sesli akorların gruplara göre söyletilmesi ve kadans fikrinin verilmesi.

5 — Tek, iki ve üç sesli şarkılar; iki, üç ve dört sesli kanonlar ve halk türküleri.

6 — Plâklardan basit örneklerle koro eserleri, solo şarkılar, enstrümantal müzik nevileri dinletilerek gerekli kısa açıklamaların yapılması.

BEDEN EĞİTİMİ

Lise sınıflarındaki çocuklar, bedence orta okul çağındakilerden daha gelişmiş durumda olduklarından cimnastik, oyun ve spor çalışmalarında orta okul programında gösterilen esaslar dahilinde, Bakanlıkça ders yılı sonunda istenen asgari hadlere ulaşmayı temin edecek, Okul-Spor ve İzcilik yönetmeliklerniin belirttiği hükümleri yerine getirecek surette daha ileri bir çalışma ve daha yüksek randıman istenecek; Spor ve İzcilik çalışmalarına daha çok yer verilecektir.

Bu çalışmaları daha şuurlu kılmak maksadiyle uygun zamanlarda teknik, taktik ve kaidelere ait bilgiler verilecek; gençlere Lise devresinden sonra da kabiliyetli ve istidatli oldukları sahalarda daha ileri gitme ve topluluklar meydana getirebilme heves ve yeteneği kazandırılacaktır.

Lise sınıflarında uygulanacak beden eğitimi çalışmalarının ana bölümleri:

I — Serbest hareketler:

1. Düzen alıştırmaları, 2. Yürüyüş ve koşu şekilleri, (ritm ve takt sağlıyan aletlerle, bilhassa kızlar için).. 3. Hareketlere temel olan duruşların güçleştirilmiş talî şekilleri içinde kol, bacak, gövde ve baş hareketleri... 4. Denge hareketleri...

II — Araçla hareketler:

Atlama ipi, lâstik top, cimnastik değneği, sağlık topu, çember (kızlar için), saplı top, gülle, lobot... gibi aletlerle yapılan çeşitli hareketler...

III — Araçta hareketler:

Yatay parmaklıkta, ip merdivende, sabit ve eğik merdivende, dik ve eğik halatta tırmanma, sallanma, asılma, esnetme, takla ve aşmalar... Cimnastik çerçevesinde her çeşit geçmeler .. Cimnastik sırasında (düz ve eğik) atlamalar, dayanmalar, vücut bölümlerini tesbit ederek çeşitli gövde hareketleri ve denge yürüyüşleri... Denge kalasında değişik yürüyüşler... Koyundan, kasadan, beygirden çeşitli aşma ve atlamalar....

(Araçlı çalışmalarda kızlardan daha ziyade ritm, yumuşaklık ve estetik istenecek, hareketlerin fazla kuvvet istiyenlerinden sakınılacaktır.)

IV — Minder ve yerde alıştırmalar:

Taklalar, dik duruşlar, dayanmalı perendeler... (kızların özellikleri göz önünde bulundurulacaktır.)

V — Spor alıştırmaları:

1) Koşular: a. Düz koşular, b. Bayrak yarışları, c. Süreli koşular, d. Engelli koşular, (tabiî ve nizamî).

2) Atlamalar: a. Hız alarak yüksek atlama, b. Durarak ve hız alarak uzun talama, c. Tabiî engeller üzerinden yüksek ve derinliğine atlama...

3) Atmalar: Eltopu, sağlık topu, saplı top, el bombası, gülle, disk, cirit...

4) Mevsim, çevre, diğer imkân ve şartlara göre futbol, yüzme, kürek çekme, kayak, güreş, boks, eskrim, gibi sporlar...

VI — Oyunlar:

1) Küçük eğitsel oyunlar; (basit koşu oyunları, top oyunları ve stafetleri, mücadele oyunları...)

2) Spor oyunlarına hazırlayıcı küçük oyunlar...

3) Spor oyunları (Voleybol, Eltopu, Basketbol).

4) Çevre imkânlarına göre ritmik ve işletici karakteri ile hareket değeri ve okula uygunluğu olan müzikli, müziksiz halk ve mahallî oyunlar...

Bakanlıkça hazırlanan program ve talimatnameye göre çalışmalar.

VII — Gerek sporda, gerek umumiyetle kaza ve yaralanmalarda ilk yardım; yara sarma, çeşitli taşıma, can kurtarmalar....

VIII — Teorik bilgiler:

Sağlık öğütleri; sporların teknik, taktik ve kaideleriyle müsabaka tertiplerine ait bilgiler ve spor ahlâkı.

ASKERLİK

Askerlik dersi konuları, esas itibariyle eski programda "D. 60 yönetmeliğine göre" gösterileceği bildirilen konulardır. Bunların Sınıflık liseye yayılması sırasında ilgili kurumların düşünce ve tavsiyeleri de göz önünde tutulacaktır.

ASKERLİK
ÖĞRETİM MÜDÜRLÜĞÜ ÖZET: 5/VIII/1949
Sayı: 8022-5/885 M. S. dersi programı h.

2589

1949 - 1950 öğretim yılında uygulanacak olan Millî Savunma Dersi programının bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

T. C. 1/VIII/1949
M. S. B.
Genelkurmay Başkanlığı
M. Seferberlik Dairesi
II. Şube 2. Ks.
Sayı: 5050

MİLLÎ SAVUNMA DERS PROGRAMININ ANA KONULARI VE TAHSİS EDİLECEK SAATLER

9. Sınıf

1 — HARP	2
2 — MİLLÎ SAVUNMA	3
3 — MİLLÎ SAVUNMA EĞİTİM ve ÖĞRETİMİ	6
4 — HARB KUVVETLERİ	6
5 — HARİTA BİLGİSİ	2
6 — HABERALMA	3
7 — HARB TARİHİ	3
	25

10. Sınıf

1 — MİLLÎ SAVUNMA ÇALIŞMALARI	10
2 — MUHAREBE BİLGİSİ	2
3 — HAVA KUVVETLERİ	6
4 — HARİTA BİLGİSİ	3
5 — HABERALMA	1
6 — HARB TARİHİ	3
	25

11. Sınıf

1 — DENİZ KUVVETLERİ	6
2 — HABERALMA	5
3 — YENİ HARB SİLÂH ve USULLERİ	7
4 — HARB TARİHİ	7
	25

NOT: Ders saatları haftada iki saat olduğu takdirde yukardaki rakamlar bir misli artırılacaktır.

9. SINIF MİLLÎ SAVUNMA DERS PROGRAMI

I — *HARB:*

1 — Harbin tarifi ve çeşitleri: (Politik, ekonomik, psikolojik ve silâhlı harbler, iç harbleri).

2 — Harbin sebepleri (Eski ve yeni harblerin sebep ve mahiyetleri arasındaki farklar).

3 — Topyekûn harb ne demektir?

4 — Olağanüstü hal, harb, mütareke, barış hallerinin izahı.

II — *MİLLÎ SAVUNMA:*

1 — Millî Savunmanın tarifi ve genel konuları, Millet ve Ordunun harbe hazırlanması.

2 — Millî Savunmanın lüzum ve önemi, Millî Savunma dersinin amacı.

3 — Millî Savunma ödev ve görevleri.

4 — Yabancı milletlerde savunma faaliyet ve hazırlıkları.

III — *MİLLÎ SAVUNMA EĞİTİM VE ÖĞRETİMİ:*

1 — Askerlik hizmetinden önce Millî Savunma eğitim ve öğretimi:

a) Aile içinde.
b) Okulda (Millî Savunma yönetmeliği hakkındaki izahat dâhil).
c) Orduda (askerlik hizmeti).

2 — Askerlik terbiyesi:

a) İyi ahlâk.
b) Disiplin.
c) Kendine saygı.
d) Vazife duygusu.
e) Arkadaşlık.
f) Cesaret.

3 — Askerlik bilgisi:

a) Askerlik şubelerinin görevleri.
b) Asker alma usulleri, yoklama kaçağı, saklı ve bakayaların izahı, bunlara verilen cezalar.
c) Er, erbaş, subay ne demektir? Bunların yetiştirilme tarzları.
d) Kara, Deniz ve Hava sınıflarında rütbeler, sınıf renkleri.
e) İstiklâl marşının anlam ve kutluluğu.
f) Bayrak ve Sancak. Bunlara karşı saygı gösterme usulleri.

IV — *HARB KUVVETLERİ:*

(Genelkurmay Başk. görevi)

1 — Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri teşkilât ve vazifeleri hakkında tafsilât (Komutanlık, muharip kıtalar, yardımcı teşkilât).

2 — Kara kuvvetleri:

a) Kara kuvvetlerinde sınıflar ve görevleri.
b) Kara kuvvetleri silâh ve araçları: (Piyade, Topçu, Süvari, İstihkâm, Muhabere, Nakliye, Tank sınıfları silâh ve araçlarının özellik ve etkileri).

V — *HARİTA BİLGİSİ:*

1 — Genel topoğrafya bilgisi:
a) Topoğrafik terimlerin izahı.
b) Haritaların tarif ve tasnifi.
2 — Harita mütalâası:
a) Harita üzerindeki şekil ve çizgilerin anlamları (ölçek ve işaretler).
b) Haritayı cihetine koymak.

VI — *HABERALMA:*

Haberalma, propoğanda ve beşinci kol hakkında genel bilgi.

VII — *HARB TARİHİ:*

Türk harbleri hakkında genel bilgiler. (Devletimizin kuruluşundan birinci dünya harbine kadar).

10. SINIF MİLLÎ SAVUNMA DERS PROGRAMI

I — *MİLLÎ SAVUNMA ÇALIŞMALARI:*

(Genel olarak Millî Savunma çalışmalarının izahı ve bölümleri: Millî seferberlik hazırlıkları, silâhlı kuvvetler hazırlığı).

1 — Harb gücünün hazırlanması:
a) Ekonomi seferberliği: (Sanayi, Tarım, Ticaret, Maliye seferberlikleri).
b) İnsan seferberliği.
c) Ulaştırma seferberliği: (Kara, Deniz ve Hava yolları, Muhabere).
d) Moral seferberlik.
2 — Silâhlı harb kuvvetlerinin hazırlanması:
a) Seferberliğin barışta hazırlanması.
b) Seferberliğin ilânı ve yapılması.
3 — Yurdiçi Savunması:
a) Hava haber verme (teşkilâtı, görevi, önemi).
b) Hava Savunması (Silâh ve gereçleri).
c) Pasif korunma (tesisleri, teşkilleri,tedbirleri).
d) Silâhlı iç savunma (Avcı teşkilâtı, ödevliler, görevleri).

II — *MUHAREBE BİLGİSİ:*

1 — Muharebenin yapılışı hakkında genel bilgiler:
a) Muharebenin tarifi, komutan, kıta ve geri hizmet vazifeleri.
b) Muharebe terimleri.
c) Muharebede karşılaşılacak hareketler: (Konma, yürüyüş, muharebe).
2 — Muharebe şekilleri:
(Taarruz, takip, savunma, çekilme, oyalama muharebeleri, gerillâ).

III — *HAVA KUVVETLERİ:*

1 — Hava sınıfının bugünkü harblerdeki rolü ve önemi.
2 — Hava silâh ve araçları hakkında bilgi.
3 — Hava birliklerinin teşkilâtı.
4 — Hava muharebeleri hakkında genel bilgi.
5 — Hava indirmeleri ve paraşütçüler, bunlara karşı alınacak tedbirler (kısaca).

IV — *HARİTA BİLGİSİ:*

1 — Harita mütalâası:
a) Haritadan meyil ve rakım bulmak.
b) Görülen görülmeyen yerlerin tesbiti, makta almak
2 — Kroki bilgisi:
a) Basit krokilerin yapılış tarzı.
b) Manzara krokilerinin yapılış tarzı.

V — *HABERALMA:*

Haberalma, propoğanda ve beşinci kol hakkında genel bilgi.

VI — *HARB TARİHİ:*

1 — Birinci dünya harbinde Türk cepheleri üzerinde genel bilgi.
2 — Çanakkale savaşı.

11. SINIF MİLLÎ SAVUNMA DERS PROGRAMI

I — *DENİZ KUVVETLERİ:*

1 — Deniz silâh ve araçları hakkında genel bilgi.
2 — Deniz birliklerinin teşkilâtı.
3 — Deniz muharebeleri hakkında genel bilgi.
4 — Çıkarmalar (kısaca).

II — *HABERALMA:*

1 — Barış ve harb zamanında haberalma faaliyetleri.
2 — Haberalma vasıtaları ve usulleri:
a) Casuslar.
b) Propoganda.
3 — Casuslara karşı korunma.

III — *YENİ HARB SİLÂHLARI ve YENİ HARB USULLERİ:*

1 — Yeni silâhlar:
a) Ateşli silâhlar (V 1, V 2, atom roketler).
b) Harb vasıtaları (radarlar, D.S.A. cihazları...)
2 — Yeni usuller:
a) Psikolajik harb ve 5. Kol.
b) Biyolojik harb.

IV — *HARB TARİHİ:*

1 — Birinci dünya harbi sonunda Osmanlı İmparatorluğunun durumu.
2 — İstiklâl savaşı.

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 7/IX/1949
Sayı: 82/12458
ÖZET: "Snipp, Snapp, Snurr ve kırmızı iskarpin" adlı eser h.

2590

İstanbul'da "Türkiye Amerikan Bord Neşriyat Dairesi tarafından yayımlanan "Snipp, Snapp, Snurr ve Kımızı iskarpin" adlı eserin 50 kuruş karşılığında okul kooperatiflerinde satılmasında bir sakınca görülmemiştir.

Bu hususun ilgililere duyurulmasını rica ederim.

K. S.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 7/IX/1949
Sayı: 82/12461
ÖZET: "Kesirleri Öğrenelim" adlı eser h.

2591

Ankara 4 üncü Ortaokul Öğretmenlerinden Rauf İnan tarafından yayımlanan "Kesirleri Öğrenetim" adlı eser İlkokullarım 4 ve 5 inci sınıf öğrencileri ile Köy ve Sanat Enstitülerinin ilk sınıf öğrencilerinin Aritmetik derslerinde faydalanabilecekleri bir nitelikte görülmüştür.

Yayınevlerinden ve yazarın yukarıda belirtilen adresinden 50 kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu eserin ilgililere duyurulmasını rica ederim.

K. S.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 13/IX/1949
Sayı: 81/12730
ÖZET: "İdari değişiklikler" h.

2592

Yapılan. idari değişiklikler hakkında İçişleri Bakanlığından alınan 8/IX/1949 tarihli ve 22102/59-9/9697 sayılı genelge aynen aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgi edinilmesini ve gereğince işlem yapılmasını rica ederim.

K. S.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

T. C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Sayı: 22102/59-9/9697
ÖZET: Yapılan idarî değişiklikler h.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

1 — 4/haziran/1949 gününde alınan 22511 sayılı kararla:

A — Urfa İli merkez ilcesinin Payamlı bucağına bağlı Yukarımüzeybil köyü ile Bağlı mahallesi Suruç ilçesinin merkez bucağına ve Akziyaret bucağına bağlı Düger ve Hazik köyleri Hilvan ilcesinin Ovacık bucağına,

B — Hilvan ilcesinin Gölcük bucağına bağlı Arapoğlu köyü ile bu köye bağlı Kadıoğlu, Söğün mahalleleri ve halen gayrimeskûn bulunan Hactaşı mevkii Siverek ilcesinin merkez bucağına,

C — Siverek ilcesinin Şekerli bucağına bağlı Karabucak köyü Hilvan ilcesinin Gölcük bucağına, Karakeçi bucağına bağlı Hatkuruş köyü de Urfa merkez ilcesinin Kabahaydar bucağına,

2 — 27. haziran. 1949 gününde alınan 22540 sayılı kararla: Kırşehir ili Avanos ilcesinin merkez bucağına bağlı Büyükkışla, Kızılağıl, Kayaltı ve Köşektaş köyleri Hacıbektaş ilcesine,

3 — 23. ağustos. 1949 gününde alınan 22670 sayılı kararla Kastamonu İli Abına ilcesinin merkez bucağına bağlı Güde ve Ayvat köyleri İnebolu ilcesinin merkez bucağına bağlanmıştır,

Gereğinin ona göre yapılmasını rica ederim.

4 — Bakanlıklarla Genelkurmay Başkanlığına sunulmuş, valiliklere, Hartaı İstatistik Genel Müdürlüklerine Türk Dil Kurumu Başkanlığına, İnönü Ansiklopedisi Genel Sekreterliğine ve Bakanlık dairelerine yazılmıştır.

İçişleri Bakanı y.
İmza

AYNİYAT MUHASİPLİĞİ — 7/IX/1949
Sayı: 90 A. 1396

2593

Ayniyat yönetmeliğinin 8 inci maddesinin 4 üncü fıkrası gereğince gerek imha, gerek satış suretiyle kayıttan silinmesi veya bir daireden diğer bir daireye devri icabeden eşyaya ait liste ve tutanakların bazı Okul ve Kurumlarca birer nüsha olarak gönderildiği görülmektedir.

İşbu senet ve tutanakların birer nüshası Sayıştay Başkanlığına sunulmak, birer nüshası da Bakanlıkta bulundurulmak üzere behemehal ikişer nüsha olması gerektiğinden badema Okul ve Kurum demirbaşlariyle ilgili her türlü vesikanın ve kayıttan silinmesi icabeden eşyaya ait olup ayniyat yönetmeliğine bağlı 2 nümune numaralı örneğe göre tenzim edilen terkini kayıt müzekkerelerinde yazılı eşyanın ikişer nüsha olarak bir listesinin gönderilmesinin usul ittihazını rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

AYNİYAT MUHASİPLİĞİ — 7/IX/1949
Sayı: 1397

2594

529 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanmasına rağmen yine birçok Millî Eğitim Müdürlükleri, Okul ve Kurulların devir ve teslim tutanaklarını göndermedikleri ve uzun zaman sonra yapılan sayımda noksan çıkan eşyaları Bakanlığa bildirerek ödettirilmesi yoluna gidilmektedir.

Devirlerin Yönetmelikler gereğince en geç 15 gün içinde yapılması ve tutanağının Bakanlığa gönderilmesini aksi halde ileride zuhur edecek noksanların müsebbiplerine ödettirileceğinden bu hususa önem verilmesini tekrar rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 9/IX/1949
Sayı: 82/12609

2595

Prof. E. V. Gatenby tarafından hazırlanan ve Londra'da Longmans Green and co şirketince yayımlanmış olan "A Direcet Method English Course" adlı ders kitapları serisinden birinci kitabın, İngilizce okunan okullarımız öğrencilerine yardımcı kitap olarak kabulü ile İngilizce öğretmenlerine mahsus kılavuzun öğretmenlere tavsiyesi uygun görülmüştür.

Yardımcı kitabın 140 kuruş, kılavuzun da 190 kuruştan Millî Eğitim Bakanlığı yayınevlerinden temin edilebileceğinin ilgililere duyrulmasını rica ederim.

K. S.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 9/IX/1949
Sayı: 82/12610
ÖZET: Okul ve Meslek kılavuzu adlı eser h.

2596

Şile Malmüdürü Hilmi Yücelen tarafından yayımlanan "Okul ve Meslek kılavuzu" adlı eser ilgililer için faydalı görülmüştür.

Yazarın yukarıda belirtilen adresinden 250 kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu eserin ilgililere duyurulmasını rica ederim.

K. S.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 15/IX/1949
Sayı: 82/12847
ÖZET: "Canlı aritmetik. 1 inci sınıf kitap 1" adlı eser h.

2597

Ramazan Gökalp Arkın tarafından hazırlanarak İstanbul'da Bir Yaynevi tarafından yayımlanan "Canlı aritmetik 1 inci sınıf kitap 1" adlı eser ilk okul birinci sınıf öğrencilerinin okuma ve hesaplama alışkanlıklarını hızlaştırma ve geliştirme hususlarında bu sınıfı okutan öğretmenlerimize yardımcı olacak değerde görülmüştü.

Bir Yayınevi. Ankara Caddesi İl Karşısı İzzettin Han No. 18-19 - İstanbul" adresinden 50 kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu kitabın öğrencilere tavsiyesini rica ederim.

K. S.

Millî Eğitim Bakanı y
Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ 15/IX/1949

Sayı: 82/12848

2598

ÖZET: İlk ve Ortaokul coğrafya duvar haritaları h.

Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenlerinden Faik Reşit Unat tarafından hazırlanarak, İstanbul'da Kanaat Kitabevi tarafından yayımlanan aşağıda isimleri ve ölçüleri yazılı üç coğrafya duvar haritasının ilk ve ortaokulların coğrafya öğretiminde ders aracı vasfında bulundukları anlaşılmıştır.

"Kanaat Kitabevi Ankara Caddesi No. 133 - İstanbul" adresinden 500 er kuruş karşılığında temin edilebilecek olan bu haritaların ilgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

K. S.

1) Güney Amerika doğal ve siyasal haritası 1:10000000

2) Kuzey Amerika doğal ve siyasal haritası 1:10000000

3) Afrika doğal haritası 1:10000000

DÜZELTME:

15. ağustos. 1949 tarih ve 551 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Okul Kitapları hakkındaki listenin ortaokullar birinci sınıfının ve muadili sınıfların coğrafya kısmında yayımlanan Amerika - Avusturalya (Üçüncü defter) nin fiyatı 20 kuruş, yine ortaokullar ikinci sınıf ve muadili sınıfların coğrafya kısmında yayımlanan Asya-Afrika (birinci defteri) nin fiyatı 30 kuruş olarak düzeltilmesi rica olunur.

15/VIII/1949 tarih ve 551 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan kitap listesinin 87. sayfasında yanlışlıkla Orta Ticaret Okulları II. sınıfında gösterilen "İlk Ticaret Bilgileri ve vesikaları" adlı kitabın Orta Ticaret Okulları I. sınıfları için yardımcı kitap olarak kabul edildiği şeklinde düzeltilmesi rica olunur.

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNE VE MİLLÎ EĞİTİM MEMURLUKLARINA

281 inci sayıda başlıyacak ve 300 üncü sayıda bitecek olan 15 inci cilt İlk Öğretim Gazetesi abone listelerinin ve abone bedellerinin gönderilmesi zamanı gelmiştir.

1 — Abone listelerinin en kısa bir zamanda hazırlanarak Yayım Müdürlüğüne yollanması;

2 — Kâğıt bedellerinin artması dolayısiyle derginin bir yıllık abone parasının (posta ücreti dahil) 300 kuruşa çıkarılması zarureti hasıl olmuştur. 15 inci cilt (281 - 300 sayılar) için öğretmenlerden abone bedellerinin 300 kuruş olarak tahsilini;

3 — Abone bedellerinin Ziraat Bankası bulunan yerlerde banka vasıtasiyle, bulunmıyan yerlerde ise posta ile T. C. Ziraat Bankası Ankara Merkez Müdürlüğündeki 3803 sayılı cari hesaba yatırılması veya gönderilmesi;

4 — Bazı yerlerden yalnız listeler, bazı yerlerden de yalnız abone bedelleri gönderilmektedir. Her ikisi beraber yollanmadığı için bu gibi yerlere dergiler gönderilememekte ve bu da birtakım yazışmalara yol açmaktadır. Listelerin ve abone bedellerinin ayni zamanda yollanmasına dikkat edilmesi;

5 — Listelerde okul adreslerinin ve posta teşkilâtı olmıyan yerlerin açık olarak işaretlenmesi;

6 — 14 üncü cilt için bugüne kadar listelerini ve abone bedellerini göndermemiş olan Millî Eğitim memurlarının 15 inci cilt başlamadan önce bu işi neticelendirmeleri rica olunur.

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ